

Sygn. akt IV U 660/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2019 r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania A. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w E.

z dnia 23 kwietnia 2019 r., znak (...)

o uchylenie decyzji

I. oddała odwołanie;

II. zawarty w piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2019 r. wniosek o przeliczenie emerytury przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu.

Sygn. akt IV U 660/19

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. J. wniosła odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 23 kwietnia 2019r., znak (...), odmawiającej – w wyniku wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 17 stycznia 2014r. o przyznaniu emerytury – uchylenia tej decyzji i jednocześnie stwierdzającej wydanie decyzji o przyznaniu emerytury z naruszeniem prawa. Skarżąca wywodziła, że nie jest zrozumiałe to, iż Trybunał Konstytucyjny stwierdza niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją, a pozostaje to bez wpływu na treść decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, wskazując na art. 145a kpa w związku z art. 146 § 1 kpa, z których wynika, że uchylenie decyzji wskutek wznowienia postępowania administracyjnego w oparciu o rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło 5 lat. W rozpatrywanej sprawie termin ten upłynął.

W piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2019r. ubezpieczona podtrzymała stanowisko, a ponadto stwierdziła, że emerytura podlegała przeliczeniu, o czym organ rentowy nie rozstrzygnął.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona A. J. urodziła się dnia (...)

Od dnia 1 stycznia 2009r. ubezpieczona pobiera emeryturę wcześniejszą, przyznaną decyzją z dnia 24 listopada 2008r.

Decyzją z dnia 17 stycznia 2014r., znak (...), pozwany przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia (...) 2013r., tj. od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

W dniu 2 kwietnia 2019r. ubezpieczona złożyła skargę o wznowienie postępowania, zakończonego decyzją o przyznaniu emerytury, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. w sprawie P 20/16. Od doręczenia ubezpieczonej decyzji o przyznaniu emerytury do wniesienia przez nią skargi o wznowienie postępowania upłynęło 5 lat. Wskutek tego postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2019r. organ rentowy wznowił postępowanie w sprawie emerytury ustaloną prawomocną decyzją z dnia 17 stycznia 2014r., a następnie wydał zaskarżoną decyzję.

(okoliczności bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że przywołane wyżej okoliczności faktyczne były między stronami ostatecznie bezsporne.

Bezspornie też przy wydaniu decyzji z dnia 17 stycznia 2014r. o przyznaniu ubezpieczonej emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, organ rentowy zastosował art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna), a więc przepis, który wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. w sprawie P 20/16 został uznany za niezgodny z Konstytucją RP w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej (emerytury przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego). Tym samym organ rentowy w decyzji z dnia 17 stycznia 2014r. zaniżył wysokość świadczenia w ten sposób, że pomniejszył podstawę obliczenia emerytury o sumę pobranej emerytury wcześniejszej.

Można żądać wznowienia postępowania zakończonego decyzją ostateczną m.in.

w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja (art. 145a § 1 kpa), przy czym skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 145a § 2 kpa). Jak jednak wynika z art. 146 § 1 kpa, uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145a § 1 kpa nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat.

W takim przypadku organ ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazania okoliczności, z powodu których nie uchylił tej decyzji (art. 151 § 2 kpa).

Zaskarżona decyzja odpowiada przywołanym wymogom art. 151 § 1 kpa w związku

z art. 146 § 1 kpa i art. 145a § 1 kpa, co musiało skutkować oddaleniem odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc. Treść art. 146 § 1 kpa wskazuje bowiem w sposób jednoznaczny, iż upływ określonych w nim terminów, jako negatywnej przesłanki do uchylenia w trybie wznowieniowym decyzji, jest bezwarunkowy, tj. niezależny od okoliczności, które to spowodowały. Nie ma zatem prawnego znaczenia okoliczność, że do wznowienia postępowania doszło po upływie terminu pięcioletniego wskutek m.in. tego, że postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie P 20/16 trwało przez około 2,5 roku oraz że w związku

z tym pozostaje w obrocie prawnym decyzja w sposób oczywisty zaniżająca wysokość

należnej ubezpieczonej emerytury. Taki ewentualny skutek wyroku wydanego w sprawie P 20/16 został zauważony już przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu tego orzeczenia, w którym zwrócono uwagę, że dla pełnej realizacji rozstrzygnięcia o niezgodności

z Konstytucją RP art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej konieczne będzie rozwiązanie ustawowe. Należy w związku z tym zwrócić uwagę, że stosowny senacki projekt ustawy zmieniającej ustawę emerytalną wpłynął w dniu 15 lipca 2019r. do Sejmu i trwają nad nim dalsze prace legislacyjne (por. druk senacki nr 1175 i druk sejmowy nr 3720).

Dodatkowo należy wyjaśnić, że wniosek o przeliczenie emerytury ubezpieczona złożyła dopiero w piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2019r., gdyż wbrew twierdzeniu skarżącej z tego pisma, że skargi z dnia 2 kwietnia 2019r. o wznowienie postępowania takie jednoznaczne żądanie nie wynikało. Należy zatem zwrócić uwagę, że zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu. Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu zaskarżonej do sądu, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu. W konsekwencji w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może wykraczać poza treść tej decyzji, a dochodzenie przed Sądem prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego, jest co do zasady niedopuszczalne. Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się zatem do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Oznacza to, że przed sądem ubezpieczony może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Skoro w zaskarżonej decyzji pozwany nie rozstrzygnął (ani pozytywnie, ani negatywnie) o możliwości przeliczenia emerytury, to Sąd nie mógł też dokonać w niniejszej sprawie merytorycznej oceny tego, czy zachodziły przesłanki do takiego przeliczenia świadczenia. Wobec tego niezgłoszone wcześniej w organie rentowym żądanie przeliczenia emerytury, wynikające z pisma z dnia 24 lipca 2019r., Sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc przekazał do rozpoznania pozwanemu organowi rentowemu.

Trzeba także zaznaczyć, że o ile ubezpieczona jednak uważa, że jej skarga o wznowienie postępowania stanowiła jednocześnie wniosek o przeliczenie emerytury w oparciu o art. 114 ustawy emerytalnej, to może ona rozważyć złożenie odwołania w związku z niewydaniem decyzji, stosownie do art. 477⁹ § 4 kpc („Jeżeli organ rentowy [...] nie wydał decyzji [...] w terminie dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu.”). Ponieważ pomiędzy złożeniem skargi o wznowienie postępowania (2 kwietnia 2019r.) a złożeniem odwołania (22 maja 2019r.) nie upłynął termin dwumiesięczny z cytowanego art. 477⁹ § 4 kpc, to tym samym Sąd nie był uprawniony w tym procesie do orzekania w przedmiocie ewentualnego milczenia organu rentowego.